

Neuberger Tilda

All Need Competence – Beszámoló a *Kompetencia mindenkinek* című konferenciáról

Az NILD (National Institute for Learning Development) Hungary szervezésében *Kompetencia mindenkinek* – *All need competence* címmel nemzetközi konferenciát tartottak április 25-én az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar épületében. A rendezvény létrejöttét az ELTE BGGYF Kar, az ELTE BTK Pszicholingvisztika doktori programja és az ELTE PPK Kognitív Fejlődés doktori programja támogatta. A konferencia fő témája a gyermekek különböző (anyanyelvi, szociális, matematikai stb.) kompetenciáinak fejlesztése volt. A hallgatóságot pedagógusok, logopédusok, pszichológusok, gyakorlati szakemberek és egyetemi hallgatók alkották.



1. kép

A konferencia érdeklődő közönsége

Az egész napos rendezvényt Jordanidisz Ágnes, az Association for Educational Need – Hátország Egyesület elnöke nyitotta meg. A délelőtti folyamán különféle témájú plenáris előadásokat hallhattunk angol nyelven, amelyekhez szinkrontolmácsolást biztosítottak.

Gósy Mária, az MTA Nyelvtudományi Intézet Fonetikai Osztályának vezetője, illetve az ELTE Fonetika Tanszékének tanszékvezető professzora a gyermekek nyelvi kompetenciájáról tartott előadásában a kompetencia és a performancia fogalmát elkülönítve három területet vizsgált: a beszédpercepciót, a mentális lexikont és a beszédprodukción. A kiinduló kérdései azok voltak, hogy az anyanyelv-elsajátítás fokozatosnak mondható-e, illetve hogy a gyermekek univerzális stratégiát használnak-e az elhangzó közlések feldolgozásakor. Sztenderd értékekkel összevetve szemléltette különböző életkorú gyermekek teljesítményét az egyes percepciók folyamatokban. A mentális lexikon aktiválását szónegnevezésekkel és szabad szóasszociációkban kapott eredményekkel vizsgálta; a beszédprodukción területéről pedig hatévesek, illetve 15 évesek spontán beszédének elemzését mutatta be. Felhívta a pedagógusok figyelmét a gyermekek

közötti nagy egyéni különbségekre és a tipikus fejlődésű gyermekek folyamatos anyanyelvi fejlesztésének jelentőségére.

Cheryl Irish, a Cederville Egyetem Tanárképző Tanszékének vezetője a társas készségek zavarairól beszélt videókkal szemléletessé tett előadásában. Nyomatékosította, hogy a szociális készségeket tanítani kell a gyermekeknek, mert a szociális tényezők azok a végső, döntő tényezők, amelyek a gyermek jövőbeli sikerét, boldogságát, elfogadottságát befolyásolják. Ismertette a szociális készségek tanításának folyamatait, vagyis a 4P-t: practice (gyakorlás), praise (dicséret), point out (rámutatás), prompt (bátorítás). Végül bemutatta a szociometria módszerének alkalmazhatóságát a gyakorlatban.

Csépe Valéria professzorasszony, az MTA Pszichofiziológiai Csoportjának vezetője, az MTA főtitkárhelyettese azt a kérdést járta körül, hogy mivel gazdagíthatják az idegtudomány eredményei az oktatást. Többek között megismerhettük az emberi agy működését az olvasás és a számolás vonatkozásában. Az agyról készült képekkel igazolta a fejlődés jellemzőit, és hangsúlyozta, hogy éveket vesz igénybe, amíg az agy fiziológiailag felkészül az olvasás megtanulására.

A kávészünet után Helen Vaughan *A tanulási folyamat demisztifikációja* című előadását hallhattuk, aki egy analógiaként bemutatott mese segítségével értette meg velünk, hogyan segíthetjük a diákokat abban, hogy megismerjék erősségeiket és gyengeségeiket. Az ACSI pedagógiai szaktanácsadója szerint fontos, hogy a gyermekek felépítsenek önmagukról egy képet a hiányosságokkal együtt, s tudják, hogy mi segíthet nekik a fejlődésükben.

Győri Miklós, az ELTE Kognitív Pszichológia Tanszékének docense, a Kognitív Autizmus Laboratórium vezető kutató pszichológusa egy atipikus kognitív fejlődési működésről, az autizmusról és annak tanulásra gyakorolt hatásairól tartott előadást. A hallgatóság megtudhatta, hogy mi is pontosan az autizmus, milyen részképességszavarokból áll össze, és mire kell odafigyelni egy autista gyermek oktatásakor és nevelésekor.

Gerebenné Várbíró Katalin, gyógypedagógus és pszichológus, az ELTE BGGYF Karának intézetvezető főiskolai tanára a tanulási sikerességet, illetve sikertelenséget a tanulási típusok (auditív, vizuális, kommunikatív, motoros tanulási típus) függvényében mutatta be, majd ismertette a peuseri kompetenciamodellt, végül javaslatokat fogalmazott meg az anyanyelvi kompetencia fejlesztésére.

Dékány Judit gyógypedagógus-logopédus, az ELTE BGGYF Karának gyakorlatvezető tanára a kompetenciaalapú matematikaoktatás rejtelseibe vezetett be minket képekkel és videóval illusztrált előadásában. Bemutatta, hogy milyen részképességekre, ismeretekre van szükség a számláláshoz, illetve hogy hogyan alakítható ki a gyermekekben a számfogalom. Felhívta a figyelmet a differenciált fejlesztés és a kooperatív munka előnyeire.

Az ebédszünet után a résztvevők képzettségüknek és érdeklődésüknek megfelelően három magyar és két angol szekció közül választhattak. Az egyik magyar szekció a *Szociális és tanulási kompetenciafejlesztés általános és középiskolások számára* címet viselte. Ezt Ann Vidolovits-Moore az „Állj meg és gondolkodj” szociális kompetenciák programról szóló előadása nyitotta meg. A program célja az, hogy tudatosítsuk a diákokkal: minden helyzetben van választási lehetőségük, és az eredmény kimenetele a döntésüktől függ.

Ezután Keresztes Andrea tartott egy videós bemutató foglalkozást az NILD tanulási terápiájáról, amely egy integrált, komplex kognitív program a kulcskompetenciákhoz nélkülözhetetlen tanulási képességek fejlesztésére.

Végül Mohai Katalint hallhattuk a diagnosztika szerepéről a sikeres fejlesztésben, aki pedagógiai és pszichológiai szakvélemények értelmezésére vállalkozott, s megmutatta, hogy hogyan hasznosíthatják a pedagógusok és a fejlesztők a szakvéleményeket az atipikusan fejlődő gyermekek képességfejlesztésekor.

Rámutatott arra, hogy a diagnosztika kiszolgálja a fejlesztést, hogy módszereink tovább bővíthessenek, és gazdagíthatóak a gyógypedagógia eszköztárát.

Az *Óvodások és kisiskolások kulcskompetenciáinak fejlesztéséről* szóló szimpózium Neuberger Tilda előadásával kezdődött, aki elméleti bevezetőjében a szókincs vizsgálatának néhány lehetséges módszerét (szókincsteszt, szóasszociáció, spontán beszéd elemzése) mutatta be, majd ismertette egy óvodások körében végzett kísérlet eredményeit.

Balla Annamária az óvodáskorban történő matematikai kompetenciafejlesztésről beszélt. Néhány videofelvétel bemutatásával a ritmikus írás technikáját ismertette, amelynek célja integrálni a motoros és a kognitív tevékenységeket. Megtudhattuk, hogy a matematikai kompetenciafejlesztés során az álló és a fekvő nyolcasok mellett egyéb motívumok folyóírással történő ábrázolása fejleszti a gyermekek vonalvezetését, az irány meghatározását, a számolást, a szerialitást, valamint a mennyiség fogalmának kialakítását.

Rosta Katalin és munkatársai (Alkonyi Mária, Melegné Steiner Ildikó, Schuchné Rumpfi Henriette) a kompetenciaalapú logopédiai fejlesztéshez adtak újabb ötleteket a hallgatóságnak. Beszédfogyatékos gyermekek óvodai csoportjában három kulcskompetencia fejlesztésére vállalkoztak: irodalom és anyanyelv, vizuális nevelés, illetve mozgásfejlesztés. Előadásuk során bemutatták a fejlesztőgyakorlatok alkalmazását és a fejlesztés hatását, eredményeit.

Gyarmati Éva és Gergely Anikó pedig egy elméleti bevezető után számos gyakorlatot ismertetett, amelyekkel a magyar nyelv ritmikus zenei elemeit felhasználva újra tanítja a gyermeknek tisztán hallani és ejteni a szavakat. Elsőtől negyedik osztályig olyan tanórákba beépíthető készségfejlesztő feladatokról, gyakorlatokról volt szó, amelyek segítik a kötelező tananyag megtanulását, játékos, változatos tesztek az órákat, fejlesztik az anyanyelv elsajátításához szükséges készségeket, és megakadályozzák a diszlexia, diszgráfia kialakulását.

A *Kulcskompetenciák fejlesztése atipikus fejlődésű gyerekeknél* című szekció nyitó előadását Oroszné Kosik Gabriellától hallhattunk a tanulásban akadályozott gyermekek fejlesztésében alkalmazott alapozóterápiákról. A kutatás egy alsós tanulócsoport vizsgálati eredményeiről számolt be.

Ezután Pajor Emese beszélt a Braille-olvasászavarról, bemutatta egy kisebb volumenű vizsgálat eredményeit, amelyben a Braille-betűk különböző tévesztését vizsgálta a fonológiai tudatosság, a munkamemória és az orientációs képesség dimenzióiban, látássérült koraszülött és normál időre született, illetve illesztett látó mintáján.

Podmaniczki Annamária és Csernik Ilma azt a kérdéskört fejtegették, hogy hogyan alkalmazhatók az NILD-terápia komplex, integrált, kognitív technikái vak gyerekek tanulási képességfejlesztéséhez.

Végül Csákvári Judit ismertette a Goldstein-féle szociális kompetenciafejlesztő tréninget, amely a látássérültek és a tanulásban akadályozottak számára nyújt segítséget.

A két angol szimpózium összesen hat előadást tartalmazott, amelyek különböző témákban gyarapították a hallgatók tudását: hasznos információkkal szolgáltak többek között az NILD tanulási terápiájáról, a matematikai és a logikai kompetenciafejlesztésről, a tanulók motiválásáról, valamint a szociális készségek tréningezéséről.

A konferencia külön szolgáltatása volt a tanulási képességek vizsgálata, amelyet a szülők igényelhettek gyermekük számára, előzetes egyeztetés alapján.

Az egész napos rendezvény végén a jelentkezők banketten vehettek részt, amely kellemes zene mellett elfogyasztott vacsorával zárult.

Az *All need competence* konferencia lehetőséget biztosított a kutatók, a pedagógusok és a gyakorlati szakemberek számára a gondolatcserére: a hallgatóság hasznos információkat és ötleteket kapott a különféle kompetenciafejlesztő technikák gyakorlatban való alkalmazásához.

Neuberger, Tilda: All Need Competence – Report on the conference *Kompetencia mindenkinek* (Competence for Everyone)

Az írás szerzőjéről

Neuberger Tilda

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest, Magyarország

neuberger.tilda[kukac]nytud.mta.hu

<https://orcid.org/0000-0001-9107-9815>